

Raadsinformatiebulletin

Valkenburg, 19 mei 2020

Betreft: Gevolgen COVID-19 / Corona op gemeentelijke financiën

Registratienummer: 20.38

Geachte leden van de raad,

De Coronacrisis heeft grote financiële gevolgen voor onze gemeentelijke begroting. De exacte grootte van deze financiële gevolgen is niet aan te geven door de onzekere situatie van het moment. Wel willen wij u een eerste indicatie geven op basis van een aantal scenario's. Hierbij merken wij op dat de VNG, namens de gemeenten, met het Rijk in overleg is. Inzet van de VNG is de reële compensatie voor alle extra kosten die door gemeenten gemaakt zijn. In ledenbrieven geeft de VNG aan dat er in het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) afspraken zijn gemaakt over de reële compensatie van kosten als gevolg van de Coronavirus. Die compensatie betreft zowel de inkomstenderving als de gemaakte kosten als gevolg van de maatregelen. De compensatiemogelijkheden worden momenteel uitgewerkt in een werkgroep waarin o.a. de ministeries van BZK en Financiën en de VNG participeren. Ook worden er gesprekken gevoerd over de bevoorschotting vanuit het Rijk voor de maatregelen. In de maand mei zal meer duidelijkheid ontstaan. In de meicirculaire zullen gemeenten geïnformeerd worden over (het proces van) de gesprekken over compensatie.

Wij hebben voor 2020 drie scenario's opgesteld op basis van de lengte van de maatregelen dan wel de mate waarin Corona gevolgen zal hebben op onze inkomstenstromen. In het eerste scenario merken wij de financiële gevolgen t/m eind mei 2020 en keert de situatie daarna weer enigszins terug naar normaal. Het tweede scenario gaat uit van gevolgen t/m eind augustus en in het derde scenario merken wij de financiële gevolgen van Corona nog tot het einde van het jaar.

Daarnaast onderscheiden wij de volgende categorieën:

- Kosten van steun aan ondernemers, instellingen en particulieren
- Vermindering van gemeentelijke inkomsten
- Extra kosten van toezicht en handhaving
- Extra ICT en facilitaire kosten
- Kostenverhogingen van onze verbonden partijen

Deze categorieën worden hieronder verder toegelicht.

Kosten van steun aan ondernemers, instellingen (w.o. verenigingen) en particulieren

De steun aan ondernemers, instellingen (w.o. verenigingen) en particulieren bestaat zowel uit het uitvoeren van de regelingen die door het Rijk zijn ingesteld in het eerste economische steunpakket als uit aanvullende maatregelen die wij zelf nemen.

De TOZO-regeling (tijdelijke ondersteuning voor zelfstandige ondernemers) wordt uitgevoerd door Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH). Financieel worden wij als gemeente voor de TOZO-regeling gecompenseerd door het Rijk. Tot nu toe hebben wij een bevoorschotting ontvangen voor een bedrag van € 2.371.000. De afrekening met het Rijk zal geschieden op basis van de werkelijke gemaakte kosten (zowel voor de regeling zelf als voor de uitvoering van de regeling). Vooralsnog gaan wij er vanuit dat de regeling budgettair neutraal is voor onze gemeente.

De maatregelen die wij als gemeente zelf kunnen of moeten nemen liggen op het gebied van kwijtschelding van huren, doorbetalen van doelgroepenvervoer, financieren van noodopvang bij de kinderopvang. Ook kan worden gedacht aan kosten voor het bloemenproject in het centrum (€ 20.000) en voor de BIZ (€ 130.000). De besluitvorming op deze terreinen wordt op dit moment voorbereid. Kwijtschelding van huren is een onderdeel van deze voorstellen. De inschatting voor deze kostenpost bedraagt € 247.000.

In totaal schatten wij de financiële gevolgen van deze categorie in op € 397.000. Dit bedrag is in beperkte mate afhankelijk van de verschillende scenario's, maar is vooral gebaseerd op de keuzes die wij als gemeente zelf maken.

Aanvullend hierop zien wij een aantal ontwikkelingen die op dit moment nog niet gekwantificeerd zijn. De Polfermolen zal een groter exploitatietekort hebben, doordat de inkomsten volledig zijn weggevallen. De mate waarin dit gecompenseerd zal worden is nog onzeker. Met betrekking tot het sociaal domein zullen wij een aantal van onze partners, in lijn met afspraken op landelijk niveau, geheel of gedeeltelijk doorbetalen zonder dat de dienstverlening volledig wordt uitgevoerd. Dit geldt onder andere voor het leerlingenvervoer. Ook bij Podium 24 (werkgelegenheidsbevordering) en diversie aanbieders voor Jeugdzorg en WMO zien wij soortgelijke ontwikkelingen. Ten slotte heeft het CAK aangegeven om in de maanden april en mei geen eigen bijdrage in te vorderen bij de cliënten.

Vermindering van gemeentelijke inkomsten

Voor deze categorie zijn een aantal zaken van belang:

- Gemeentelijke belastingen en leges
- De taakstelling voor de kerstmarkt
- De algemene uitkering uit het gemeentefonds
- Dividenduitkeringen van verbonden partijen

Bij de gemeentelijke belastingen zullen in 2020 vooral de opbrengsten van parkeerbelasting, toeristenbelasting, precariobelasting en gemakkelikhedenretributie fors lager zijn dan begroot. Daarnaast verwachten wij ook effecten op de overige belastingopbrengsten zoals fiscalisering van parkeren (parkeerboetes), reclamebelasting en marktgeden.

De lagere inkomsten uit gemeentelijke belastingen en heffingen schatten wij in op € 1,8 mln. In scenario 1, € 3,5 mln. in scenario 2 en € 5,3 mln. in scenario 3.

Voor de opbrengsten van OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing gaan wij vooralsnog niet uit van financiële gevolgen.

Voor de kerstmarkt is een taakstelling van (afgerond) € 175.000 opgenomen in de begroting 2020. In het geval dat de kerstmarkt in 2020 geen doorgang kan vinden kan deze taakstelling niet worden ingevuld (scenario 3). Overigens zullen er ook financiële gevolgen zijn wanneer de kerstmarkt en kerststad wel doorgang vinden, maar het bezoekersaantal fors lager zal zijn. Daarnaast is er sprake van lopende verplichtingen en voorbereidingskosten. De financiële gevolgen hiervan bedragen minimaal € 145.000.

Voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds worden vooralsnog geen financiële gevolgen verwacht. Normaal gesproken zou de zogenaamde trap-op trap-af systematiek grote financiële gevolgen kunnen hebben in tijden van economische krimp en bezuinigingen bij het Rijk. Op dit moment wordt er door een groot aantal gemeenten een lobby gevoerd om het zogenaamde Accres (en daarmee de hoogte van het gemeentefonds op landelijk niveau) voor een aantal jaren te bevriezen.

Ten slotte verwachten wij een vermindering van dividenduitkeringen van verbonden partijen (zoals de BNG-bank). Deze gevolgen worden ingeschat op € 30.000.

Extra kosten van toezicht en handhaving

In de afgelopen periode heeft er een grote druk gestaan op onze BOA's en gemeentelijke toezichthouders. Met man en macht is er gewerkt aan het handhaven van de verschillende Corona-maatregelen. Met name de afsluiting van het Heuvelland is erg arbeidsintensief geweest. Naast directe kosten voor bijvoorbeeld de inzet van verkeersregelaars en de inzet van handhavingsvoertuigen hebben wij ook indirecte kosten gemaakt voor bijvoorbeeld productieverlies.

De kosten t/m eind mei (scenario 1) worden geschat op circa € 40.000. Mochten deze maatregelen langer gaan duren, dan kunnen de kosten oplopen tot € 75.000 in scenario 2 en € 110.000 in scenario 3.

Aanvullend hierop verwachten wij als gemeente kosten te maken om onze gemeente corona-proof open te kunnen stellen ("Valkenburg veilig open"). Dit gaat bijvoorbeeld om crowd management, looproutes, waarborgen in de openbare ruimte om de 1,5 meter afstand te kunnen handhaven en de communicatie hierover. De totale kosten hiervoor schatten wij in op € 80.000.

Extra kosten voor ICT en facilitaire zaken

Binnen deze categorie vallen zowel de facilitaire Corona-maatregelen in het stadhuis (zoals het aanpassen van de balies en de hygiënische aanpassingen op de sanitaire voorzieningen) als de kosten die worden gemaakt om de gemeentelijke organisatie grotendeels thuis te laten werken. Hierbij moet worden gedacht aan servercapaciteit, enkele extra laptops en telefoons, software voor vergaderen via videoverbindingen etc.

De kosten in scenario 1 (t/m mei) bedragen circa € 15.000. Door ICT is er snel geschakeld en is al vrij vroeg in maart het thuis werken mogelijk gemaakt. Daarbij moet wel de kanttekening worden gemaakt dat er nu is gekozen voor ad-hoc oplossingen en dat wij als organisatie niet zijn ingericht voor het structureel thuis werken. Ook op het gebied van Arbo lopen wij hier risico's. Mogelijk zullen wij extra kosten moeten maken om het plaats-onafhankelijke werken (ook wel het "nieuwe werken") meer structureel in onze organisatie in te bedden.

Als we de huidige ad-hoc oplossingen doortrekken in scenario's 2 en 3, dan lopen de kosten beperkt op (door abonnementskosten) tot respectievelijk € 16.000 a € 18.000.

Kostenverhogingen van onze verbonden partijen

De Coronacrisis heeft niet alleen gevolgen voor onze eigen organisatie, maar ook voor gemeenschappelijke regelingen en verbonden partijen. Bij de uitvoering van de verschillende maatregelen zien we een sterke betrokkenheid van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg, de GGD Zuid-Limburg en de GR Sociale Zaken Maastricht-Heuvelland (SZMH). De sterke groei in werkzaamheden voor deze organisaties zou mogelijk kunnen leiden tot aanvullende kosten en daarmee tot aanvullende gemeentelijke bijdragen in 2020. Ook andere GR'en, zoals de BsGW en de RUD, kunnen te maken krijgen met hogere uitvoeringskosten. Voor Omnibuzz geldt juist dat het leerlingenvervoer en doelgroepenvervoer tijdelijk zijn stilgelegd terwijl de vaste kosten wel gewoon doorlopen.

De hoogte van deze aanvullende kosten zijn op dit moment nog lastig in schatten. Op basis van een voorzichtige schatting gaan wij uit van circa € 50.000 in scenario 1, € 75.000 in scenario 2 en € 100.000 in scenario 3.

Samenvatting financiële gevolgen

Categorie	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
	t/m mei 2020	t/m augustus 2020	t/m december 2020
Kosten van steun aan ondernemers, instellingen en particulieren	397.000	397.000	397.000
Vermindering van gemeentelijke inkomsten	1.830.000	3.530.000	5.650.000
Extra kosten van toezicht en handhaving	120.000	155.000	190.000
Extra ICT en facilitaire kosten	15.000	16.000	18.000
Kostenverhogingen van onze verbonden partijen	50.000	75.000	100.000
Totaal inschatting financiële gevolgen Corona in 2020	2.412.000	4.173.000	6.355.000

Zoals eerder aangegeven zijn er nog forse onzekerheden rondom deze cijfers. Aan de ene kant de vraag in hoeverre deze financiële gevolgen zich daadwerkelijk nog gaan voordoen in de rest van 2020. Het is ook niet uit te sluiten dat de Coronacrisis financiële gevolgen zal hebben die wij op dit moment nog niet hebben voorzien. Wij zullen de financiële gevolgen gedurende 2020 dan ook blijven monitoren. Aan de andere kant zullen, zoals reeds vermeld, de resultaten van het overleg van de VNG met het kabinet uiteindelijk bepalen welk gedeelte van de kosten voor eigen rekening van de gemeente komen en welke kosten gecompenseerd zullen worden door het Rijk. Op basis van de ledenbrieven van de VNG hebben wij de verwachting dat de compensatie op een substantieel deel van de bovengenoemde financiële gevolgen betrekking zal hebben. In de maand mei zal hierover duidelijkheid ontstaan.

Vervolgproces

Voor de dekking van de kosten in 2020 zullen wij voorstellen doen aan uw raad. De denkrichting hierbij is een combinatie van de resultaatbestemming 2019, het inzetten van de exploitatiereserve parkeren, de financiële compensatie van het Rijk, besparingen binnen de lopende exploitatie voor bijvoorbeeld projecten die geen doorgang kunnen vinden en de Algemene Dekkingsreserve. Daarnaast zal Corona ook financiële gevolgen hebben op de middellange termijn. De Kadernota 2020 zal een Kadernota zijn die is omgeven door veel onzekerheden. In hoeverre wij als gemeente in 2021 en verder de gevolgen van Corona gaan merken is nog hoogst onzeker. Onze gemeentelijke begroting is sterk afhankelijk van inkomsten die zijn te relateren aan toerisme en horeca. In de Kadernota zullen wij dit nader toelichten.

Ten slotte zal uw raad worden betrokken bij de uitvoering van een aantal maatregelen die momenteel in voorbereiding zijn. Hierbij kan worden gedacht aan vermindering of kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen (waarvan de uitvoering bij ons ligt), dan wel aanvullende investeringen/maatregelen ten einde na afloop van de maatregelenperiode zo snel mogelijk weer terug te kunnen komen op het niveau van voor de Corona-uitbraak.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders
van gemeente Valkenburg aan de Geul,

mr. G.S. Reehuis
algemeen directeur/gemeentesecretaris

dr. J.J. Schrijen
burgemeester